

sické éry a Justinianem není tedy propastí, nad níž by bylo nutno stavěti most v podobě provinciálních právních obyčejů nebo nauk byzantských právnických škol, jak činila interpolační kritika minulých let a namnoze činí i interpretace moderní, zejména německá. Proti jejím pěstitelům vystupuje Ricc. v četných příležitostných článcích, jako na př. proti Pringsheimově *Die archaistische Tendenz Justinians* v příspěvku ku 2. roman. Kongresu: »Sulle pretese tendenze arcaiche di Giustiniano« (Roma 1931), obšírněji proti Wengerově *Antike Rechtsgeschichte* v »Punti di vista critici e ricostruttivi«, jež jsou doprovodem Mitteisovy přednášky z r. 1917, v níž se slavný romanista německý obrací proti svému žáku a odmítá jím vytvořený pojem antického práva, v němž by právo římské nebylo ničím více, než jedním z mnoha práv starověkých národů. V citovaných a mnohých dalších článcích Ricc. rozhodně potírá vyznavače byzantismu cizí i domácí (Bonfanteho, Albertarie a j.); jinde opět s nadšením vítá díla, která podporují jeho these. (Tak Strouxova kapitola z dějin interpret. iuris Summum ius summa iniuria v předmluvě k italskému překladu a v časop. Gnomon [Berlín 1929, roč. 5., str. 65 nsl.]).

Četné jsou konečně Ricc. výklady o jednotlivých činitelích, vystupujících ve zmíněné fusi právních řádů: o vlivu *cognice extra ordinem* na právo civilní, o antithesi *verba-voluntas* (obojí v *Mélanges Cornil* 1926), o vlivu křesťanství na římské právo a mn. j. Vynikají hlubokou znalostí pramenů, obdivuhodnou jemností v rozboru a kritice textů, pevnou vůdčí myšlenkou.

Veškerou svojí bohatou tvorbou, která jej staví dnes mezi největší z žijících romanistů italských, směřuje Riccobono k jedinému cíli: obhájití monopol právního genia římského a vyzdvihnouti slávu Říma, tvůrce světového práva.

Dr. Nora Budínová.

IN MEMORIAM. Na 17. února t. r. připadne desáté výročí úmrtí univ. prof. Dr. *Leopolda Heyrovského*, našeho předního českého romanisty. Ti, kdož u něho studovali, ožíví si v myslí jeho milou povahu, která vždy, zvláště ve zlých dobách válečných, byla podporou českému studentu-právnicku. — 12. prosince 1933 zemřel v Minsku prof. *Anton Nikitič Jassinskij*, ruský historik, který se se zájmem věnoval českým poměrům sociálním, hospodářským i právním. Narodil se v Mižiriči v kyjevské gubernii r. 1864. Habilitoval se v Kyjevě 1895 na disertaci *Paděnije zemskago stroje v češskom gosudarstvě*. Kromě jiných studií podrobným probadáním českých urbářů se pokusil vyličití sociální a hospodářské poměry české v době předhusitské (*Očerki i izsledovanija po soc. i ekonom. istoriji Čechiji v srednije věka*, Jurjev, 1901). Právních dějin se týká i práce ve *Sborniku statěj po istoriji prava: Vvedeni německago prava v selach Čechiji XIV. věka* (1903), v níž se dotkl otázky zákupného práva, načež kolonizace si všiml v *Charaktěriska srědněvěkovej něměckoj kolonizaciji na jugě Čechiji vanije po chozjajstvěnoj istoriji srědnověkovej Čechiji*, v níž chtěl dokázati, že český »lán« nebyl pozemkovou mírou, ale platební jednotkou. Jeho názory vzbudily leckdy odmítavou kritiku se strany českých historiků, přesto však v něm odchází opět jeden z ruských historiků, který se věnoval české historii a snad vůbec poslední ruský historik, mající zájem o české právní dějiny. Poslední nitky starých styků se trhají a nové se nenavazují.

Č a

Z CELÉHO SVĚTA PRÁVNICKÉHO A HOSPODÁŘSKÉHO. *Argentina*: Bylo upuštěno od zlatého standardu; argentinský piast byl uveden v pevnou relaci k anglické libře. — *Brasílie*: Vláda snížila dekretem dluhy zemědělcům o 50%; soukromí věřitelé dostanou od vlády náhradu. Za tím účelem budou vydány 6proc. obligace, prosté daně, umořitelné v 30 letech. K technickému provedení byla zřízena zvláštní Komora pro hospodářskou organizaci. — *Bulharsko*: Národní banka snížila diskontní sazbu z 8% na 7%, lombardní z 90% na 80%. — *Dánsko*: Dánská národní banka snížila diskontní sazbu z 30% na 2¹/₂%. — *Itálie*: Podána byla osnova zákona o korporacích. — Armádním důstojníkům bylo uloženo absolvovati kurs fašistické nauky. — *Japonsko*: Vláda zvýšila cenu zlata na 9.94 jenů (za

3,75 g). — V parlamentu se projednávají osnovy zákona o státním dohledu na dovoz petroleje a o zavedení licenční soustavy pro olejové rafinerie a petrolejářské společnosti. — Zřízen byl státní úřad pro zprostředkování sňatků. — *Jugoslavie*: Zrušeno bylo povinné míchání lihu s benzínem jako pohonné látky. — *Litva*: Litevská banka snížila diskontní sazbu ze 7⁰/₀ na 6⁰/₀. — *Maďarsko*: Vydáno bylo prováděcí nařízení k 10letému zemědělskému příročí. — Vláda pomýšlí na to, aby na 60 tisíc kat. jitrech byl nahrazen osev pšenice osemem lněného semene. — Vládním nařízením bylo povoleno malým poplatníkům zaplatiti daňové nedoplatky do 5 let bez úroků z prodlení. — Vydán byl nový pensijní zákon pro veřejné zaměstnance; omezují se jím práva těchto zaměstnanců. — Zemský úvěrní senát rozhodl, aby úroková sazba pro vklady byla snížena o 1¹/₂₀⁰/₀. — *Německo*: Vydán byl zákon o novinářích; jest stanoveno v něm povinné členství v odborové organizaci. Novinářství jest také práce pro insertní část novin. Novináři smějí býti jen politicky spolehliví lidé. — V Prusku bylo vydáno několik zákonů o obecním zřízení. Jde jednak o unifikaci platných norem, jednak o zrušení obecní autonomie. V Berlíně jest dozorcím orgánem městský komisariát, podřízený přímo ministerskému předsedovi. V čele obcí stojí rychtář, v čele měst purkmistr. Oba jsou jmenováni na 12 let. Po jejich boku jsou jmenováni konšelé, vybraní z národně-sociálních vůdců. Podle prov. nař. k tomuto zákonu rozeznává se pak mezi občany a obyvateli v obci. — Výnosem ministerstva financí se stanoví prominutí daňových dluhů, vzniklých před r. 1933, těm podnikatelům, kteří takto ušetřených částek použijí k opatření práce nezaměstnaným ve svém závodě. — Podle vynesení říšského ministerstva vnitra smí býti v r. 1934 připuštěno na vysoké školy jen 15.000 abiturientů středních škol. — Vydány byly drobné mince, menší než ty, jež dosud byly v oběhu. — Vydán byl nový zákon o organizaci národní práce. Podnikatelé, kteří zneužijí svého postavení, mohou býti zvláštním čestným soudem zbaveni své funkce. — Vydán byl zákon o rabatu; nesmí přesahovati 3⁰/₀. — Nový říšský zákon o ochraně zvířat stanoví tresty do 2 let za týrání zvířat. Trestem se stíhá také zanedbávání zvířat, jež jim může přivoditi trápení, přepínání jejich pracovních sil, omezeno jest upravování těla zvířat (kupírování a pod.) a vivisekce. — Zavedena byla dávka z reklamy. — *Polsko*: Vydány byly premiové bony pro opatrování práce v celkové výši 10 mil. zlotých. Zní na 25 zlotých nominale, aby mohly býti kupovány v nejširších vrstvách obyvatelstva. Jsou nezúročitelné, každý týden se jich vylosuje 70 a vyplátí částkou 100 zl.; nepodléhají daním, lze jimi zapraviti veškeré veřejné dávky. — *Rakousko*: K rozmnožení příjmů byla zřízena akc. spol. s firmou Kasino, jež dostala výhradní právo zřizovati a provozovati herny. — V rozpočtu na r. 1934 jest uvedena také daň z droždí a zdrojů záření, která patrně v tomto roce bude zavedena. — Do zatímní nebo trvalé výslužby bylo dáno asi 1000 železničářů; zrušiti se mají také některé provozní inspektoráty. — Vydán byl zákon o propouštění vdaných žen ve veřejných službách. — V prosinci se konala ve Vídni Panevropská hospodářská konference. — Připravuje se nová ústava na podkladu stavovském; dle zpráv novin bude legislativa obstarávána státní a zemskou radou a kulturní a hospodářskou komorou. Hospodářská komora má býti obsazována volbou hospodářských korporací. Do rad budou členové jmenováni. — *SSSR*: Připravuje se další pětiletka. — *Španělsko*: Vláda připravuje osnovu zákona, jímž zákaz, aby duchovní vyučovali na obecných a středních školách, má býti na neurčitou dobu odložen. — *Švédsko*: Říšská banka snížila diskont z 3¹/₂ na 2¹/₂₀⁰/₀. — *Turecko*: Vláda připravuje t. zv. pětiletku. Průmysl má býti za ní plánovitě vybudován podle potřeb země. Potřebný peněžní kapitál poskytne vláda ze svých prostředků prostřednictvím banky, jež by uvolnila každý rok 6 miliard tur. liber. Jde především o textilní a hutnický, avšak též chemický (hlavně cukrovarnický a celulosový) a keramický průmysl, o soustavnou elektrisaci a zvýšení těžby kamenného uhlí. Postaveno má býti 14 továren, z toho 12 státních. Vláda zatím uvolnila 25 mil. t. liber, sovětská vláda povolila půjčku 16 mil. liber. — *USA*: V N. Yorku zasedala v prosinci VII. panamerická konference. —

Na podporu cen stříbra budou se v USA raziti stříbrné mince. — Podle nového zákona smějí jen členové rozpočtového výboru sněmovny reprezentantů navrhovat nové státní výdaje. — Sněmovna reprezentantů přijala zákon o dani z lihu; očekává se, že tato daň vynese 550 mil. dolarů. — Vydán byl prozatímní řád o prodeji a obchodu lihovinami. — Senát přijal osnovu zákona, dle něhož zdanění lihovin z určité země se má řídit dle toho, jak tato země plní své dlužnické povinnosti, t. j. jak splácí svůj válečný dluh Spojeným Státům. — *Vatikánské Město*: Správa železnic byla postoupena Itálii. Kč

Z MINISTERSTVA OBCHODU. Legislativní činnost bývá měřítkem iniciativy resortu a ta byla v roce 1933 v ministerstvu obchodu značná. Byla připravena celá řada různých osnov zákonů a nařízení i vyhlášek, z nichž část nabyla moci práva.

Tak v oboru t. zv. živnostenského vlastnictví o jeho ochrany (patenty, vynálezy, známky, vzorky a pod.) byla vydána celá řada předpisů (viz č. 22 až 32/1933 Sb. z. a n., č. 15/1933 Sb. z. a n. a č. 204/1933 Sb. z. a n.). Spolupracováno bylo na kartelovém zákoně a nařízeních jej provádějících (zák. č. 141/1933, vl. nař. č. 196, 197 a 207/1933 Sb. z. a n.).

V oboru obchodně-politickém bylo jednáno o hospodářských úmluvách, obchodních smlouvách, jejich prodloužení, o úpravě obchodních styků a pod.

Značná je spolupráce s ministerstvem financí, týkající se paušalování daně z obratu při různých předmětech podnikání (viz na př. částku 46 roč. 1933 Sb. z. a n.). Také úprava hraničních statutů a plavebních poměrů byla provedena (na př. čl. plavební společnost Oderská, plavební policie a úprava s Maďarskem na Dunaji).

V živnostenské legislativě letos velmi žilo Slovensko a Podkarpatská Rus. Tak bylo vypracováno vládní nařízení č. 154/1933 o otevírací a uzavírací hodině obchodních místností na Slovensku a Podkarpatské Rusi a vydáno bylo podle zmocňovacího zákona pak vládní nařízení č. 229/1933 o výjimce z nedělního klidu na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Zákon č. 223/1933 Sb. z. a n. pojednává o zřizování odborných společenstev živnostenských na Slovensku a Podkarpatské Rusi a zákon č. 224/1933 o zřizování svazů těchto společenstev. Vládní nařízení č. 242/1933 stanoví živnosti, pro něž mohou býti zřizována odborná společenstva na Slovensku a Podkarpatské Rusi.

Podle zmocňovacího zákona bylo také vydáno vládní nařízení č. 163/1933 Sb. z. a n., upravující nové znění §§ 51 a 82 živn. řádu (§§ 70 a 120 živn. zákona slov.). Vládní nařízení č. 36/1933 provádí zákon o dopravě motorovými vozidly č. 198/1932. Jedním ze zákonů, o něžž byl sveden úporný boj, je č. 251/1933 Sb. z. a n. o prodeji zboží za jednotné ceny. Mimo to ovšem byla vydána celá řada ministerských vyhlášek (č. 19, č. 58, č. 193 Sb. z. a n.) a opatření interních. — r —

EXPORT KULTURY? V poslední době byli jsme svědky dvou případů prodeje vzácných knihoven československých do ciziny. To, co bylo nashromážděno mnohaletou péčí obětavých sběratelů, rázem se rozprchlo na mnoho míst, zcela neznámých, ke škodě našeho kulturního bohatství (nikak velkého) a pro zisk více než pochybný několika komisionářů. Prvý je už definitivně vyřízen: je to případ krásné dietrichštejské knihovny v Mikulově, z níž se velmi málo zachránilo u nás doma, ostatek byl dokonce vyvezen se souhlasem státních orgánů za hranice, aby tam byl v dražbě rozprodán. Tedy naše národní kultura byla tu ochuzena o statky hodnoty zcela jedinečné, jak ukázal zvláště katalog zahraničního švýcarského antikváře, a československý fiskus nedostal za to ani minimální poplatek z dražby, daně z obratu, procento chudým atd. Jistě by zajímalo zainteresovanou veřejnost, jak velikou dávku předepsaly naše úřady aspoň za povolení k vývozu a kolik čs. stát ztratil. Druhý případ právě se projednává: rozprodej knihovny děčínské Thunovsko-Hohensteinské. Dražba se sice (po částech) koná v Praze, ale draží mnoho zahraničních antikvářů, takže jistě většina nejcennějších děl zmizí nenávratně do ciziny, protože se za-